

Älvsborgarna

Kamratföreningsförbundet Älvsborgarna KFFÄ

NR 1 • 2026

- **FPV**
- **Boris-projektet**
- **Ny chef FömedC**
- **Detta händer i vår på Soldathemmet**
- **Försvarsministerbesök i Göteborg**
- **Referat från många föredrag**
- **Chefsbyte 44, HVBAT**

Ordförandenas ledare

Snart börjar det 5:e året för Rysslands storskaliga krig med oerhört lidande för det demokratiorstående ukrainska folket.

Vi utelämnar här USAs svek mot demokratin. Tyvärr har även Europa ett stort ansvar för att kriget blivit så långvarigt. Vi har gett för lite bidrag och för sent. Vi har ställt restriktioner på utnyttjande av vapensystem. Vi har köpt gas och olja för större belopp än vad vi bidragit med till Ukraina.

Vi har inte funnit former för att hejda skuggflottan. Vi har inte beslutat att nyttja de ryska medlen som finns i Europa till att stödja Ukraina. Det är besvärande att Europa så länge trott att förhandling är viktigare vad gäller att möta Ryssland än militär styrka.

Många personer verkar ha tröttnat och tycker att det kanske finns en kompromiss som blir tillräckligt bra, ungefär i linje med det amerikanska agerandet.

Men detta är feltänkt!

Ryssland måste tvingas förlora såväl militärt som ekonomiskt. Europa måste fullfölja stödet så att Ryssland förlorar. Varje kompromiss kommer att leda till ett ökat hot emot oss i Europa, och länderna i nordost i synnerhet.

Däruöver saknas känslan för att det nu är bråttom. I värsta fall kan vi vara i krig inom ett par år!

Vi måste nu vidta mängder av åtgärder med lösningar som är tillräckligt bra- inte nödvändigtvis bäst! Det viktiga är att de går fort.

Jag ser inte att detta händer i samhället runtom. Det går ännu för långsamt, och det är för byråkratiskt!

Inom kamratföreningarna söker vi på vårt sätt sprida upplysning.

Vi har haft föredrag bla av chefen för luftvärnsregementet Övlt Jan Ohlson.

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison, Kunglig Älvsborgs Regementes kamratförening, Garnisonssällskap/ kamratföreningen Göteborg. Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA. Redaktör är John-Olov Fridh, john-olov.fridh@hotmail.com, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda. Ansvarig utgivare är Peter Adolffson.

Tidningen Älvsborgarna är politiskt oberoende, och har som syfte att ena och stärka kunskapen och förbandsandan inom Göteborgs garnison, samt i anslutna frivilliga organisationer.

Tidningen ska också öka omgivningens kunskap och förståelse för garnisonen och dess enheter

Den är också ett forum för kamratföreningar med intresse av ett starkt försvar i väster.

Tidningen strävar även efter att belysa viktiga delar inom återuppbyggnaden av ett totalförsvar i balans, och distribueras därför även till beslutsfattare på olika nivåer i västra Sverige.

Debattartiklar återger skribenternas åsikter och utgör inte ett ställningstagande från tidningen.

Tidningen har ett samarbete med och stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Layout: Träd Reklam
Tryck: Ringöns tryckeri 2026.

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden: Fullt fokus: att hålla drönaren i luften kräver konstanta kommandon.

Foto: Oscar Lindberg /Försvarsmakten

Äldre utgåvor av tidningen är lagrade på gsgbg.se under Media.

2026 fyller flygvapnet 100 år vilket kommer att uppmärksammas med flera evenemang under året. Den 22–23 augusti kulminerar jubileet med flygdagar på Malmen i Linköping. Foto: Per Forsberg/ Försvarsmakten

Vi har haft bra föredrag om drönare och om tekniken runt världsarvet Grimeton.

Inom kort har vi föredrag om krigskirurgi.

Dessutom kommer såväl chefen för Amf 4 Överste Oscar Petersson som chefen för Älvsborgsgruppen Övlt Niklas Trygg och berättar om sina ansvarsområden.

Vi kommer under året att arrangera bland annat en resa till flygvapendagarna samt en veckoresa till Skottland.

Vi arbetar också intensivt för att få till en långsiktig lösning runt vem som ska driva mässen på fd I 15.

SVANTE BERGH
ORDFÖRANDE I ÄLVSBOGERS REGEMENTES
KAMRATFÖRENING

PETER ADOLFSSON
ORDFÖRANDE I GÖTEBORGS GARNISONS
KAMRATFÖRENING.

Redaktören

Nu har du nummer 1 för i år din hand av den nyfödda Älvsborgarna. Vi tackar för de bidrag vi fått till tidningen. Nästa år hoppas vi på ett ännu större engagemang. Nästa nummer kan ni räkna med att ni får i mitten av juni.

Tar gärna emot artiklar från "golvet" i olika enheter och verksamheter. Det som hittills bara berättats i fika rummet eller på mässen, är särskilt intressant. Hemvärnets förband är välkomna att skriva om sin verksamhet. Debattartiklar, utvecklingen av Försvarsmakten i väst. Allt som kan vara av intresse. SKRIV bara skriv och skicka in till mig. john-olov.fridh@hotmail.com

JOHN-OLOV FRIDH, REDAKTÖR

Utgivna tidningar

Samtliga utgivna nummer av tidningen Älvsborgarna återfinns på internet via denna länk

<https://cccs.nu/Arkiv/>
eller <https://gsgbg.se/>
nyheter/

Tidningen Älvsborgaren finns på <https://kamrati15.se/>
alvsborgaren/

Utdrag ur intervju i TV 4 med Nils Bildt

Ryssarna har under 4 år lyckats ockupera 1% av Ukrainas yta. Detta till priset av ca 1000 soldater per dag eller 30000 per månad. Sammanlagt ca 1 300000 man.

Tyvärr har de ukrainska förlusterna som är ca 30% av de ryska, ökat med 30% vad avser civila. I hög grad är detta resultatet av att Trump dragit ner på stödet med luftvärn.

Problemet är att Putin tror på seger. Han vill åter skapa StorRyssland och säkra sin plats i historien. Putin den Store.

Han är störd av att Kievs historia är äldre än Moskvas och har skapat en felaktig och diffus historisk bild runt detta.

Han är rädd för vad som händer efter kriget. Därför har han passerat "point of no return".

Han törs inte sluta.

Lägg märke till att han i traktat garanterat Ukrainas frihet och säkerhet 5 gånger utan att hålla ord. Det går inte att lita på en överenskommelse med Putin.

Det är sju 4 år sedan den ryska invasionen av Ukraina inleddes... Vad behöver Europa göra för att påskynda fred?

- Vi måste ge mer till Ukraina! EU och GB har hittills givit mindre än 0, 5 % av BNP per år. Gav alla 1 %, så skulle Ryssland snart tvingas ge upp, och Ukraina vinner kriget. Ryssland satsar ca 10% av sin BNP och därför håller pengarna på att ta slut. Bedömningen är att rysk ekonomi bryter ihop under 2027.

Foto från Nils Bildt Facebooksida.

- Om EU ger 300 miljarder US dollar till Ukraina som förtidsbetalning på ett krigsskadestånd, så kommer kriget snabbt att ta slut.
- Om väst drar ner handeln med Ryssland från dagens 150 miljarder US dollar per år till noll, och inför sanktioner mot den som bryter mot dessa, sker samma sak!
- Om USA tillåter Tomahawk robotar till Ukraina så kan man slå ut 40 stora raffinaderier, och då blir det stopp i rysk oljeproduktion.
- Om väst stoppar skuggflottan genom sanktioner och kvarstad så blir det ett stort hål i rysk ekonomi. Norge, Kanada, Australien och Japan har tjänat många miljarder till sina oljefonder på kriget. Varför bidrar de inte mer?

**NILS BILD ÖVERSTE RO
(TOLKAD AV SVANTE BERGH)**

Medlemsavgift 2026

Vi vill påminna om att betala årets medlemsavgifter till föreningarna. Medlemmar i **Göteborgs garnisonsällskap** betalar 200 kr till plusgiro 332261-6. Ange fysisk adress och e-mail adress. Är du ny medlem ansöker du medlemskap på gsgbg.se/kontakt/

Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening

Årsavgift – 300 kr. Ungdomar mellan 15 – 25 år betalar 100 kr. Betala till Bankgiro 5109-1304 eller swisha till 1235624010. Ange namn, adress, telefon/mobil om du är ny medlem.

Göteborgs Garnisons FPV-förenings årskrönika 2025

Idén till att starta en First Person View-förening (FPV) på garnisonen föddes i en av de nya hsm-stridsbåtarna i början av 2025.

I transportutrymmets muller ropade jag till min kamrat Nils* att vi borde starta en FPV-förening. Vi var på väg till någon obekant kobbe för att flyga lite med UAV06 "Skatan", Forsvarsmaktens första quadrokopter tilldelad på bredd.

Över hela landet pågick vid den här tiden projekt och tester för att snabbt komma ikapp och skapa spets. Vi ville göra något helt annat. Något som inte var militärt och inte heller särskilt spetsigt. För trots att FPV-drönare fått enorm uppmärksamhet är det i grunden inget militärt projekt.

Jag mötte FPV-drönare första gången genom företaget Team Blacksheep (TBS), som med sin slogan "serious toys" sålde FPV-farkoster redan i början av 2010-talet. Min första TBS kraschade jag för snart tio år sedan. Att modern krigföring exponerat dessa farkosters militära potential är för mig personligen tvädelat. Jag kan inte förneka att det finns pengar i krig, och att dessa pengar i dag driver både efterfrågan och utveckling av FPV-system. Samtidigt önskar jag att det kunde varit annorlunda.

Hemmagjort: att bygga egna drönare är en del av hobbyn. Olika system byggda av föreningsmedlem.

Vår garnisons FPV-förening är på så sätt en fortsättning på det som fanns innan. Vi håller oss på respektfullt avstånd från militär verksamhet och låter erfarenheterna som kan följa med in i tjänsten vara en naturlig bieffekt och inte ett syfte i sig. Vår verksamhet är i många avseenden en fortsättning på tiden före 2014: fartfylld, kreativ och härlig drone racing. Detta sker samtidigt i en miljö och på en geografisk plats

Att flyga inomhus innebär ett mindre strikt regelverk som lämpar sig perfekt för nybörjare och föreningsverksamhet.

som på gott och ont starkt förknippas med vår oroliga samtid.

Intresset har varit enormt. Även om jag hoppades på ett gensvar och att fler intuitivt skulle förstå att detta är en försvarsmaktsidrott i nivå med orientering eller skidskytte, överträffades mina förväntningar med råge. Stora delar av industrin slöt upp bakom oss, medlemmar strömmade till och det stöd som regementet gett oss både aktivt och passivt har varit en absolut grundförutsättning för att föreningen ska kunna bedriva sin verksamhet.

Jag vill också särskilt lyfta fram det stöd som fria medborgare i vårt samhälle visat genom donationer till föreningen. Jag blir genuint rörd när jag ser era överföringar från orter över hela landet, i vissa fall handskrivna. Era pengar kommer att gå till exakt det ni donerade dem för: drönare, reservdelar och tillbehör. Allt som krävs för att vi ska kunna utveckla fler FPV-piloter på garnisonen och hålla drönarna i luften efter ännu en förlorad rond mot ribbstolarna i idrottshallen.

Tids nog hoppas jag att ni stockholmare, skåningar, norrlänningar och alla andra som stöttat oss göteborgare ska få möjlighet att stödja era lokala förbands FPV-föreningar. Föreningar som jag vet är under uppbyggnad och som Göteborgs Garnisons FPV-Förening GGFPVF redan i dag stöttar genom rådgivning och föreningspraxis. Som Sveriges första och i dagsläget största FPV-förening är det avgörande för vår tävlingsformåga att kamrater vid andra regementen snabbt får i gång sin verksamhet. Vi ska bli absolut bäst och det kräver att fler blir bra.

Sedan idén föddes i stridsbåten har året präglats av intensiv styrelseverksamhet. Materiel, uppföljning och medlemsorganisering har behövt falla på plats.

En handfull personer som inte kände varandra grundade föreningen. Idag organiserar vi över 80 medlemmar.

Sambandsvägar har skapats och över hela garnisonen möts nu människor som i många fall aldrig tidigare träffats. Värnpliktiga möter officerare, specialistofficerare, civilanställda och hemvärnspersonal i en helt ny kontext: civil drone racing.

I skrivande stund levereras materiel löpande till föreningen, och under årets sista veckor arbetar styrelsen febrilt för att få allt på plats. För om 2025 i allt väsentligt har varit styrelsens år, så

Föreningen prioriterar europeisk utrustning så långt det går. EU-baserade Orqa har tillverkat föreningens drönare.

Att flyga tillsammans är vanligt. Föreningens medlemmar har själva tillgång till drönarna efter genomförd lagkaptenskurs.

lovat jag att 2026 blir medlemmarnas år. Ett år när min kraschade TBS-drönare kommer få sällskap av fler kraschade drönare. Och de krascherna kommer inte vara på stridsbåtar.

Ett särskilt tack riktas till våra sponsorer som gjort detta möjligt: XO Drone, Equipnor, Snigel Design, Egettryck.se samt frisörsalongen som erbjuder våra medlemmar gratis herrekipering.

OSCAR LINDBERG
ORDFÖRANDE, GÖTEBORGS
GARNISONS FPV-FÖRENING

Chefsbyte vid Försvarsmedicincentrum

På plats fanns personal från hela verksamheten liksom särskilt inbjudna gäster, däribland Försvarmaktens Logistikchef och Generalläkaren, som med sin närvaro markerade dagens betydelse för förbandet och för försvarsmedicinsk verksamhet i stort.

Den avgående chefen Malin Ekenberg Johansson höll ett varmt och personligt tal där hon sammanfattade sina år som förbandschef. Hon lyfte fram personalens engagemang, den operativa utvecklingen och de steg framåt som förbandet tagit under perioden. Hon uttryckte även tacksamhet för det stöd hon fått och den professionalism som präglat arbetet.

Försvarmaktens Logistikchef tog också tillfället i akt för att säga några väl valda ord, tacka Malin Ekenberg Johansson samt välkomna Filip Scheynius.

Den tillträdande chefen Filip Scheynius presenterades därefter och höll ett inspirerande och framåtblickande anförande. Han betonade vikten av fortsatt utveckling inom försvarsmedicinen, och lyfte fram både styrkor och möjligheter inför de kommande åren. Med värme

Foto: Filippa Fredhøj/Försvarmakten

tackade han för förtroendet och uttryckte sin vilja att fortsätta bygga vidare på den grund som Malin lagt.

Ceremonin genomfördes med sedvan-

lig värdighet och markerade på ett tydligt sätt övergången till en ny ledning.

GUSTAF RYDELIUS
KOMMUNIKATIONSCHEF FÖMEDC

Blodbussen på plats – viktigt bidrag för Sveriges beredskap

Intresset var stort när Blodbussen från Västra Götalandsregionen besökte Göteborgs garnison för första gången.

Besöket gav både anställda och värnpliktiga möjlighet att lämna blod – eller att ta första steget genom att registrera sig som nya blodgivare.

Den nya trailern ”Ada” från Ge Blod stod parkerad utanför Mässen och tog emot givare under två dagar. Många tog chansen att bidra, antingen genom att

lämna blod som redan registrerade givare eller genom att registrera sig och lämna blodprov inför framtida donationer. En av dem är Charlotte Ardfors, fysioterapeut på Amf 4.

- Jag tycker det är ett jättebra initiativ, det är viktigt att lämna blod och du får nästan som en liten hälsöcheck på köpet. Väldigt smidigt att blodbussen besökte jobbet, vilket ökar tillgängligheten för fler potentiella blodgivare att anmäla sitt intresse, säger Charlotte.

Blodgivning är avgörande i fredstid –

varje dag behövs blod till sjukvården runt om i landet. I händelse av kris eller krig blir behovet ännu större. Genom att ge blod är vi med och stärker Sveriges samlade beredskap.

För att göra det enkelt att bidra kommer Blodbussen att återkomma till Göteborgs garnison med jämna mellanrum. Nästa besök planeras till början av maj.

GUSTAF RYDELIUS,
KOMMUNIKATIONSCHEF FÖMEDC
AZRA EDIN, KOMMUNIKATÖR AMF 4

Ny förbandschef leder Förvarsmedicincentrum in i expansiv fas

Överste Filip Scheynius tillträdde som ny förbandschef på Förvarsmedicincentrum 11 december och efterträdde därmed överste Malin Johansson Ekenberg som gick till tjänst vid Högkvarteret.

Nästa stora förändring på förbandet skedde vid årsskiftet då Förvarsmedicincentrum gick in under försvarsgren armén och blev därmed det 20e arméförbandet.

En förändringsresa har därmed startat för Förvarsmedicincentrum.

Presentation av förbandschefen

Förvarsmedicincentrums nye chef överste Filip Scheynius är arméofficer och kommer ursprungligen från Roslagens luftvärnskår, Lv 3 i Norrtälje, och blev kavallerist på Livgardet, där han har arbetat huvuddelen av sin karriär med både säkerhetsförband och militärpolis-tjänst, följt av arméstaben. På arméstaben har Filip Scheynius arbetat i chefsbefattningar på planeringsavdelningen med både krigsorganisationen och grundorganisationen samt i ledningen för planeringsavdelningen.

Filip Scheynius har god kunskap om att genomföra organisationsförändringar då han flyttade logistikenheten Stockholm från stridskraften logistik till armén, en värdefull erfarenhet inför anpassningen av Förvarsmedicincentrum till att bli ett arméförband. På arméstaben arbetade han också med den strukturuomvandling av organisationen som ledde till att Förvarsmedicincentrum blev en del av armén.

Filip Scheynius har gedigen erfarenhet från utlandstjänst med utlandskommenderingar och missioner i Afghanistan. Han har också genomfört utbildningar på ett flertal skolor i USA, bland andra School of Advanced Military Studies (SAMS) och Command and General Staff College (CGSC).

-Jag är superglad att vara här och att lära känna Göteborg som jag inte hade någon tidigare koppling till och FömedC är ett fantastiskt förband, säger Filip Scheynius, som veckopendlar från Stockholm där han har sin familj.

Överste Filip Scheynius. Foto: Filipa Fredhøj/Förvarsmakten.

Vad är Förvarsmedicincentrum?

Förvarsmedicincentrum (FömedC) är ett mångfacetterat förband som stödjer hela Förvarsmakten. Ett förband som har fler uppgifter och mer anställd personal än många andra regementen i armén. Huvuduppgifterna är att bedriva förbandsproduktion, vidmakthålla det förvarsmedicinska funktionsuppdraget och samtidigt genomföra förbandsverksamhet.

Det inbegriper utveckling och vidmakthållande av egna krigsförband samt produktion till andra förband. Stöd till och uppdrag från Generalläkaren, som fortsatt funktionsleder Förvarsmedicincentrum, samt funktionsstöd till förband och staber inom Förvarsmakten. Det inkluderar också framdrift och ledning av den egna organisationen samt beredskap, insatser och annan verksamhet.

-Jämfört med andra förband är FömedC ett större förband med mer tyngd än vad namnet signalerar och vad mångas bild är, säger Filip Scheynius.

Att sjukvården är mycket prioriterad visar 2026 års regleringsbrev från regeringen som gett Förvarsmedicincentrum genom arméstaben och Generalläkaren på försvarsstaben i uppdrag att redovisa Förvarsmaktens sjukvårdskoncept, ett arbete som ska vara klart till hösten.

-Vi ska redovisa en tydlig produktionsplan för sjukvårdsfunktionen och konkret visa hela sjukvårdskedjan, som möter de krav för krigsorganisationen som beslutats i försvarsbeslutet från 2024. Av denna produktionsplan ska det även framgå hur vi uppnår Natos förmågekrav. Detta är en viktig uppgift, säger Filip Scheynius.

Förvarsmedicincentrums målbild

Som ny förbandschef ser överste Filip Scheynius att målbilden på kort sikt, "Här och nu", är att bygga bottenplattan för att förbandet ska kunna tillväxa, att skapa ordning och reda och tydliga strukturer. Det handlar om att samverka med andra förband, utnyttja

befintliga resurser och att arbeta med det man har.

På medellång sikt är målbilden att förbandet har utvecklat en ännu mer anpassad organisation och sitter i ändamålsenliga lokaler, att man tillväxer och är många fler samt att man både tydligare och i större omfattning utför uppgifter som kompetenscenter för sjukvård i Försvarsmakten.

-Den långsiktiga målbilden, är att vi på en ny och ändamålsenlig plats har etablerat ett sjukvårdsregemente med stor utbildningsverksamhet, säger Filip Scheynius. -Det vi gör idag ska vi göra ännu mer och ännu bättre.

Att nå målbilderna är ett gemensamt ansvar som Filip Scheynius ser att man gör tillsammans.

-Jag är stolt som ny chef och över hur viktig sjukvården är, det är en otroligt viktig uppgift vi har tillsammans, avslutar Filip Scheynius.

Ett växande uppdrag i skärpt omvärldsläge

Mot ett osäkert och mörkt omvärldsläge är det mer och mer tydligt att sjukvård och försvarsmedicin blir alltmer viktigt, både i omvärlden och i Försvarsmakten. Försvarsmedicincentrums bidrag är viktigt och behövs.

-Behovet av sjukvårdsförband är extremt stort och produktionsuppdraget till FömedC är omfattande, säger överste Filip Scheynius, och fortsätter: -Vi ska producera tre bataljoner och två kompanier, vilket är en stor uppgift även med armémått mätt.

Givet att Försvarsberedningen kommer sammanträda snart igen finns det skäl att tro att det inom kort kommer komma ett nytt försvarsbeslut, eller ett förstärkningsbeslut.

-Utan att veta bedömer jag att ett nytt beslut troligen kommer innebära fler sjukvårdsförband, säger Filip Scheynius.

Samtidigt har den militära operationsmiljön förändrats vilket påverkar förbandens utformning och det försvarsmedicinska funktionsstödet. Försvarsmedicincentrum kommer därför orientera sig, samla sig som organisationsenhet och tillsammans skapa rätt balans mellan produktion, förvaltning och tillväxt.

-Vi är på en förändringsresa och kommer att behöva utveckla förbandet för att möta de målsättningar och krav som Försvarsmakten och politiken ställer. Vägen framåt kommer bli tydligare, säger Filip Scheynius.

Mot bakgrund av överbefälhavarens budskap "Allt för krigsförbanden" hand-

lar det för Filip Scheynius och Försvarsmedicincentrum att leverera på sina uppdrag, att få ut krigsförbanden på plats.

Övergången till armén, från att tidigare har varit organiserade under stridskraften logistik, innebär ingen förändring av verksamhetsuppdraget eller syftet med förbandet och Försvarsmedicincentrum producerar fortsatt samma krigsförband och stödjer fortsatt hela Försvarsmakten. Nu lyder man under arméchefen och inte som tidigare Försvarsmaktens logistikchef.

-Vi tar förbandsproduktionen framåt och ska producera både bataljoner och kompanier. I linje med ÖB:s önskemål ska vi hålla tempot och inte vänta. Vi ska hjälpa Sverige som helhet. Det är ett omfattande stöd till Försvarsmakten som behöver levereras, säger Filip Scheynius.

Med tanke på omvärldsläget och försvarsbeslutet 2024 är tiden knapp och tempot högt när det gäller förbandsproduktionen.

-Dessutom kommer vi utveckla hela sjukvårdssystemet vilket också omfattar de försvarshälsor som finns ute i landet, säger Filip Scheynius.

Samordning och behov av utveckling

Internt inom Försvarsmakten pågår också en samordning av sjukvårdssystemet i dialog med andra förband för att lägga grunden till en gemensam målbild, lägesbild och synergier, och där Försvarsmedicincentrum på sikt också kommer vara ett nav och den sammanhållande utbildningsplattformen för bl a sjukvårdsofficerare.

-FömedC kommer utbilda mot divisionsnivå inom armén och vara den normerande utbildaren, säger Filip Scheynius.

När det gäller grundutbildning kommer utbildningen av Försvarsmedicincentrums värnpliktiga att återtas helt och fullt till förbandet, från att ha varit ett uppdrag som genomförts gemensamt med Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4, på Göteborgs garnison.

-Från och med i sommar återtar vi grundutbildningen av våra egna värnpliktiga. Detta gör vi dels utifrån ett juridiskt perspektiv och inskrivningsmässigt, men även för att undvika oklarheter om var de hör hemma, de är ju våra soldater, säger Filip Scheynius.

Detta kommer även innebära en organisationsförändring på Försvarsmedicincentrum där grundutbildningsbataljonen blir en egen enhet, från att

som nu ingår i sjukhusbataljonen, för att man ska kunna växa i storlek.

För att möta kraven på ökad tillväxt när det gäller både personal, materiel samt förbandsproduktionen, och där grundutbildningen av värnpliktiga ingår som en väsentlig del, behöver förbandet bättre förutsättningar och bättre lokaler. Utrymmesfrågan är något som det arbetas intensivt med på garnisonen.

-Vi är trångboddad och har en del icke ändamålsenliga lokaler varför vi nu tittar på flera olika alternativ på både kort, mellanlång och lång sikt, säger Filip Scheynius.

En viktig del i utvecklingen av Försvarsmedicincentrum är också att stärka förbandsandan, och för att börja bygga egna traditioner har ett arbete som involverar både de militära och civila medarbetarna, däribland legitimerad personal, startat. Uppgiften har gått till förbandets subalternar att ta kontakt med andra förband för att undersöka vilka traditioner som kan vara värda att testa och introducera vid Försvarsmedicincentrum. Samtidigt har uppgiften gått till den legitimerade personalen att undersöka vilka traditioner som skulle kunna finnas inom den medicinska sfären. Allt med målet om att hitta de bästa traditionerna som tillsammans på sikt ska kunna bli försvarsmedicinens traditioner som flätar samman den militära och den medicinska professionen.

Dessutom är en process inledd för att byta namn på förbandet och att ärendet kommer hanteras i försvarsmaktens traditionsnämnd i slutet av mars månad 2026. Därefter bedöms Försvarsmakten skicka en hemställan om namnändring till Försvarsdepartementet i april. Vilket namnet blir är ännu inte bestämt men det finns flera alternativ som anknyter både på geografiska kopplingar, anknytning till tidigare regementen i området och givetvis till sjukvård som är den huvudtjänst som förbandet bedriver. Att byta namn är en del i den utveckling som förbandet behöver göra för att leverera krigsförband och samtidigt kunna verka som den sammanhållande organisationen för utbildning och utveckling av sjukvård i Försvarsmakten.

Förändringsresan på Försvarsmedicincentrum har inletts och förbandet går nu in i sin mest expansiva fas någonsin under ledning av nye förbandschefen överste Filip Scheynius.

**GUSTAF RYDELIUS
KOMMUNIKATIONSCHEF FÖMEDC**

Mönstringsmöte och chefsbyte för Älvsborgsbataljonen

I mitten av januari var det så dags igen att mönstra 44:e Hvbataljonen.

Mötet hölls i Borås och inleddes med chefsbyte för bataljonen. Avgående bataljonschef, major Thomas Larsson, överlämnade fanan till pågående bataljonschef, major Torbjörn Lorén. Major

Lorén har varit yrkesofficer med olika befattningar, bland annat vid MSS, Markstridsskolan i Skövde och vid Bohus-Dalsgruppen. Vi välkomnar honom till vår bataljon!

Major Larsson avtackades och mottog Petrimedaljen i silver. Petrimedaljerna är Hemvärnets äldsta utmärkelser och tilldelas för ”synnerligen

förtjänstfulla aktiva insatser för Hemvärnet och/eller Hemvärnsbefällets Riksförbund”. Vi tackar major Larsson för mycket lång och trogen tjänst och hoppas få se honom som veteran hos oss!

**ANNELIE SVENSSON,
INFOBEF 44:E HVBAT**

Läs- och lyssnartips

Försvarets Forum

Försvarets forum är Försvarsmaktens personaltidning. Den speglar livet som anställd i Försvarsmakten och ger en bild av vad som händer i olika delar av organisationen.

Här finns levande reportage från övningar och insatser, nyheter som berör Sveriges försvar och Försvarsmaktens medarbetare, och inte minst innehåll som beskriver myndighetens inriktning och utveckling. Tidningen utkommer med sex nummer per år och produceras av Försvarsmaktens kommunikationsavdelning. Tidningen finns att läsa på: www.forsvarsmakten.se/aktuellt/forsvarets-forum/

poddtoppen.se

Gå på, Marsch!

En podcast med Sveriges överbefälhavare general Michael Claesson. Den riktar sig främst till dig som är anställd i Försvarsmakten eller som på annat sätt har ett kontrakt eller engagemang i försvaret av Sverige. Podden Gå på! Marsch! görs av Therese Fagerstedt.

Nyheter från Soldathemmet: Föreläsningar, fika och fältbesök

Soldathemshunden Tezla. Glädjespridaren. Hon ger kärlek där den behövs som mest. .

Hej på er!

Här kommer en uppdatering om vad som händer hos oss framöver. Verksamheten rullar på i full fart och det bästa med vårt arbete är, som alltid, alla möten och samtal med våra fantastiska besökare. Här är en blick på vad som är aktuellt just nu:

- Välkommen på föredrag med journalisten och dokumentärfilmaren Marika Griehsel 24/3 kl 18.00.
- Välkomna på filmvisning: Kongo 61 28/4 18.00 . En gripande dokumentär om svenskarnas insats under Kongokrisen.
- Inbjudan: Veterandagen 2026 i Göteborg 29 maj. Vi hedrar dem som tjänat freden.
- Soldatshoppen: Försäljningen går stadig framåt. Vi har fyllt på med allt från profilkärlar och väskor till populära produkter från Snigel. Kika gärna förbi!

Föredrag med Marika Griehsel 24/3 18.00

Välkommen till ett fängslande föredrag med journalisten och dokumentärfilmaren Marika Griehsel. Med en lång karriär som SVT:s korrespondent i Afrika och numera aktuell som redaktör på TV4 Nyheterna samt reporter på Deep Sea Reporter, har Marika en unik förmåga att berätta de historier som annars riskerar att tystna.

Kvällens fokus: Kongoveteranerna

”En gripande resa genom tid och minne, där personliga människoöden möter storpolitikens historia.”

Under kvällen får vi en fördjupad inblick i Marikas hyllade dokumentärfilmer, med särskilt fokus på Kongoveteranerna. Filmen är en stark skildring av Sveriges första FN-soldater som blev en del

av det kalla kriget i

1960-talets Kongo.

Dokumentären följer svenska FN-soldater som 50 år efter sin tjänstgöring i Kongo (1960–1964) återvänder till platserna de stred på. Det är en stark skildring av trauma, tystnadskultur och de första svenska utlandsveteranernas upplevelser.

Anmäl dig senast 19/3 till

anmalansoldathemgbg@outlook.com

Filmvisning 28/4 18.00

Inbjudan till filmvisning: Kongo 61

En gripande dokumentär om svenskarnas insats under Kongokrisen. Välkommen på filmvisning av ”Kongo 61”, en film som belyser en av de mest dramatiska och ofta förbisedda delarna av svensk militärhistoria. Filmen skildrar de svenska FN-soldaternas upplevelser under de blodiga striderna i Katanga-provinsen och den svåra hemkomsten till ett Sverige som inte alltid förstod vad de gått igenom.

Om filmen

Dokumentären är producerad av Melker Becker och Peter Sincic (Pannrummet) på uppdrag av Sveriges Veteranförbund. Under 50 minuter får vi följa med bakom kulisserna av Sveriges svåraste FN-insats.

Filmen skildrar bland annat:

- Historiska händelser: Tågöverfallet vid Elisabethville, insatserna vid Camp Massar, Operation Rumpunch och Operation Mordor.
- Personliga öden: Berättelsen om de elva svenskar som satt fängslade i 45 dagar.
- Veteranernas röster: Självupplevda berättelser om strid, fångenskap och det tunga efterspelet vid hemkomsten.
- Hedersstund: Vi hedrar minnet av de 19 svenskar som aldrig kom hem.

Anmäl dig senast 23/4 till

anmalansoldathemgbg@outlook.com

- Värnpliktskvällar & Veteranfika: Vi fortsätter med våra uppskattade kvällar för värnpliktiga. För våra anställda veteraner håller vi veteranfika den första torsdagen i varje månad kl. 09.00. En perfekt stund för gemenskap och en paus i vardagen.
- Ute i fält: Vi planerar för fullt för att komma ut och träffa de värnpliktiga där de befinner sig. Närmast på agendan står ett besök i Skredsvik, och ambitionen framöver är att öka vår närvaro ute i fält under övningarna.
- Soldathemshunden Tezla bjuder in till lek eller vill bara bli kliad bakom öronen. Tezla är inte bara en hund, hon är en viktig del av gemenskapen och som tjänstgör på sitt alldeles egna, hjärtliga sätt. Kom gärna in och hälsa på Tezla.

Vi ser fram emot en händelserik period tillsammans med er!

Veterandagen 2026 i Göteborg

Vi hedrar dem som tjänat freden.

Den 29 maj samlas vi för att uppmärksamma den internationella Veterandagen. Det är en dag för eftertanke, stolthet och gemenskap där vi tillsammans tackar de ca 15 000 civila och militära veteraner i Göteborgsområdet som verkat för fred och stabilitet i världen.

Vi välkomnar utlandsveteraner, anhöriga och hela allmänheten att delta i årets högtidlighållande.

Program i korthet

Dagen bjuder på en traditionsenlig hyllning för att tacka Sveriges veteraner och bevara minnet av dem som stupat eller omkommit i tjänsten.

Parad: En gemensam marsch genom staden.

Ceremoni: Högtidliga tal och musikunderhållning.

Gemenskap: Möjlighet att träffa kamrater och visa stöd.

Tid: Fredagen den 29 maj 2026 Plats: Göteborg, Gustaf Adolfs Torg

Inträde: Öppet för alla

Vi arbetar just nu med de sista detaljerna kring hålltider och exakt rutt för paraden. Håll utkik i våra kanaler för det fullständiga programmet som publiceras inom kort.

Varmt välkomna att visa er uppskattning!

Föredrag om NATO för Föreningen för Göteborgs Försvar 26 februari

Ambassadör Peter Ericsson.

Ambassadör Peter Ericsson är Sveriges ambassadör i Finland. Han har tidigare bl.a. varit ambassadör i Ryssland.

Han talade mycket om 2022, då vi och Finland i samarbete efterhand kom med i NATO. Han menade att detta är av fundamental betydelse vad avser förberedelser, självbild och även säkerheten runt hela Nordkalotten.

Han belyste betydelsen av att man haft gemensamt regeringsmöte och avser ha detta igen.

Han menar att när Sverige och Finland gått med i NATO så har det även fundamental betydelse för Norge. Nu är det Finlands gräns om 134 mil som vetter mot Ryssland. Man arbetar frentiskt för att alliera sig och har hunnit långt:

Brigadgeneral Anders Svensson har ett förflutet som bl.a. chef för Luftvärnsregementet. Han har varit stf. chef för Armen och är nu Försvarsmaktens högste representant i SHAPE i Belgien.

Han berättade om de 32 länder som där samarbetar på ett utmärkt sätt, och bl.a. prioriterar att chefer ska känna varandra mycket väl.

NATO är en Försvarsallians och har syftet att avskräcka. Målet är att det inte ska bli krig!

NATO har inga egna stridskrafter utan dessa består av summan av de allierades förmågor. Han menar att Europa i hög grad sak stå för det konventionella försvaret, men under ett

amerikanskt kärnvapenparaply. Hans uppfattning är att USA blir kvar i Europa men att antalet förband kommer att minska.

NATO har två antagonister: Ryssland och terrorism.

Sverige och Finland tillhör alliansens NV del som leds från Norfolk Virginia. En operativ stab lydande under denna byggs nu upp i Rovaniemi

Andersson underströk att vi nu är en del i en allians. Vi måste därför förstå att våra anskaffningar och vår utbildning mm syftar till att komplettera NATOs styrkor i hela området, och inte bara är till för försvaret av Sverige.

Vår gräns utgörs av Finlands östgräns dvs. 134 mil mot Ryssland.

Han talade också om Göteborgs avgörande betydelse för försörjningen av hela NATO nordvästområde. Här kan också bildas flyktingströmmar och även transporter av skadade soldater kan komma att ske.

Såväl han som ambassadören ansåg att Säve flygplats ur ett NATO perspektiv borde behållas som beredskapsflygfält.

En nyetablering på annan plats är alltför omfattande och tidsödande.

SVANTE BERGH

Drönare

Kamratföreningens föredrag 29 januari hölls av Lars Navander, som har ett ursprung ur I15. Lars N har sysslat med underrättelse-tjänst. Det var han som tog fram Handbok stormakten.

De källor som Lars har är öppna källor i Sverige och personkontakt med personal ur de Blågula styrkorna i Ukraina. Föredraget handlade om drönare och deras utveckling, användning (strids-teknik) och något om motmedel. Drönarna har utvecklats från spanings drönare till drönare med ammunition i olika form. De kan indelas i två huvud-grupper dels de som flyger fram och släpper sin last på målet. Den andra typen är attackdrönare som går mot målet och kraschar och utlöser spräng-laddningen. Idag styrs drönare med en fibertråd vilket innebär att de är svåra att störa ut. Den typ av drönare som nu är på frammarsch är autonoma med stöd av AI. För stridsfältet innebär det att det inte går att röra sig på stridsfäl-tet idag. Markbundna drönare används för att föra fram förnödenheter och att transportera ut skadade. Även som vapenbärare. Motmedel, många fisknät (trålnät eller från snurrevader) används för att skapa stråk där det är svårt för drönarna att verka, där fordon kan framrycka. Min egna uppfattning

Lars Navander.

är att det kommer att tas fram radar-typer som upptäcker drönare och att de är kopplade till någon typ av automat-kanon som autonomt bekämpar drö-

nare. Föredraget avslutades med fråge-stund. Föredraget åhördes av knappt 40 personer.

LARS-ARTA ANDERSSON

Intresserade åhörare.

Jan Andersson med drönare.

Grimeton radiostation

Torsdagen den 12 februari höll Joakim Johansson ett föredrag om Radiostation i Grimeton.

Niclas har en bakgrund från radio-rymdvetenskap och mikrovågsteknik.

Inledningsvis berättade J om att innan första världskriget så skedde kommunikation mellan länder via kabel. Dock före krigsutbrottet började de havsliggande kablarna få många kabelbrott! En mindre sårbar lösning efterfrågades och funderingar gick åt radiohållet. Det blev med tiden radiostationen i Grimeton.

Om Radiostationen i Grimeton,

Det är ett industriminne, som sedan 2004 står på Unescos lista över världsarv. Den innehåller en fungerande elektromekanisk ultralångvågssändare för telegrafi med tillhörande antensystem från början av 1920-talet. Den är belägen i Grimeton, Varbergs kommun, Hallands län, cirka 15 km öster om Varberg. De sex 127 meter höga antenntornen står på rad och är väl synliga från motorvägen motorvägen E6/E20. Radiostationen ägs idag av Stiftelsen Världsarvet Grimeton som är sammansatt av Länsstyrelsen i Hallands län, Varbergs kommun och Telia Company.

Föredragshållaren

Hela anläggningen är bevarad i sitt dåtida skick och är idag den enda körbara elektromekaniska sändaren i världen.

Telegram över Atlanten

Riksdagen beslutade 1921 att upprätta en trådlös telegrafiförbindelse med USA. Grimeton valdes som sändarplats, radiostationen började byggas 1922 och stod färdig 1924.

Ernst Alexanderson, svenskfödd

Sändarsalen med antennraden i bakgrunden, Grimeton Radiostation
Foto: Daniel Jakobsson. Riksantikvarieämbetet(CCBY)

chefsingenjör för RCA, konstruerade sändaren och sändarens antenn, medan stationsbyggnaden ritades av arkitekt Carl Åkerblad.

I december 1924 öppnades den första direkta radioförbindelsen mellan Sverige och USA och den 2 juli 1925 invigdes stationen officiellt av Gustaf V. Denna första sändare med sin väldiga antenn fick identifieringssignalen SAQ. Mottagardelen låg i trakten av Kungälv.

Personer bakom tekniska utvecklingen

Ett nätverk av liknande 'storradiostationer' byggdes över hela världen under 1920-talet, men av dessa finns numera endast Grimeton kvar i fungerande skick.

Under andra världskriget spelade stationen stor roll för förbindelserna med USA då kabeltrafiken var avbruten. Marinens Radio har senare använt SAQ till kommunikation med ubåtar i undervattensläge, något som bara är möjligt med långvåg och ultralångvåg, och i västerhavets salta vatten krävs den unikt extra långa våglängd som kännetecknar SAQ. Denna militära användning var anledningen till att sändaren bevarades till dess man lyckats väcka intresse för ett bevarande i bredare kretsar.

Antennen utgörs av Alexandersons berömda 'multipelantenn' – i detta fall bestående av sex parallellkopplade vertikalanterner på rad: Från varje torn hänger en vertikal antenntråd ansluten med en spole mot 'jord', som i likhet med andra vertikalanterner utgörs av ett

nät av nedgrävd ledningstråd i en anläggning, vars utsträckning överträffar den synliga delen av antensystemet. De horisontella, parallellkopplade ledningar som förbinder tornen utgör dels ett matningsnät mellan nämnda vertikaler, dels den toppkapacitans mot vilken antennströmmen flyter. Denna anten kombination är i praktiken rundstrålande, eftersom den trots sin längd på 2,2 km är kort i förhållande till våglängden. Till någon del gynnas ändå den nordvästliga – sydostliga riktningar som raden av torn vänder sin bredd mot i och med att strålningsdiagrammet är svagt elliptiskt. Antennens geografiska placering och orientering valdes för att rikta signalen ut över Skagerrak mellan Skagen och Norge, så att den via mesta möjliga hav och minsta möjliga land skulle nå mottagarstationen på Long Island utanför New York.

Placeringen i Grimeton gjorde att signalen kunde undvika större landmassor på sin väg längs storcirkeln till mottagarstationen på Long Island.

Avstämning av antennen görs (ute i antensystemet) så att de sex vertikallströmmarna ligger i fas – i detta fall endast ett villkor för bästa verkningsgrad och utstrålade effekt. På kortare våglängder skulle man denna väg ha kunnat koncentrera utstrålningen åt valfritt håll i antennens längdriktning.

Sändarens signal SAQ låter så här:

Avslutningsvis det var ett tekniskt sett ett intressant föredrag. Då teknik kan vara något "torrt", för en del. Men Joakim kunde verkligen fånga auditoriets uppmärksamhet, genom att sätta tekniken i ett sammanhang av dåtidens världspolitiska läge samt beskriva den tekniska utvecklingens nivå för drygt hundra år sedan. Även med ett stort inslag av humor!

LARS-ARTA ANDERSSON
FOTO: JAN ANDERSSON

Sjukvård i krig

SJUKVÅRD I KRIG var rubriken för föredraget torsdagen 26 februari i år.

Överstelöjtnant Göran Sandström, MD, PhD var föredragshållare. Han är idag programlärare vid Försvarshögskolan i Stockholm och där utbildas våra blivande majorer och överstelöjtnanter.

Utöver lärare och forskare är Göran utbildad läkare inom;

- Specialist invärtes medicin
- Specialist Anestesi och intensivvård

Dykläkare är en annan del av Görans profession. I krigsförbanden har Göran bl.a. varit stabs läkare vid Amfibie- och Ingenjör- bataljon (i Ingenjörbataljonen ingår dykare) även varit fartygsläkare på Ubåt!

Sjukvård i krig ställer andra krav och konsekvenser torde bli att vi inte kan upprätthålla samma normala våldsprinciper. Det kommer att vara brist på läkemedel och annan sjukvårdsmateriel. Patient måste flyttas och vårdinrättningar ställas om.

Göran poängterade att övriga totalförsvaret måste fungera, exempelvis barnomsorg!

I fredstid har vi en väl och högkvalitativ traumavårdskedja. En till få skadade och centraliserad högspecialiserad vård. Annan vård påverkas ej,

Vid större olycka i fred med många skadade i fred. Kan kräva omställningar i vården, andra sjukvårds prioriteringar (t ex planerade operationer skjuts upp). Samhället fungera som normalt. Hjälp kan fås från andra regioner och länder. Alla patienter kan inte tas till högspecialiserade traumacenter. Snabbt övergående.

I krig många skadade (> 10 000 tals). Hela samhället är drabbat med svåra samhällsstörningar. Det pågår under längre tid dvs. mer än tre månader. Brist på läkemedel, utrustning och förbrukningsvaror. Beredskaps- och reservrutiner erfordras (IT, el, lokaler mm). Vi kan inte påräkna hjälp utifrån. En total omställning av vården med andra prioriteringar. Traumafall omhändertas på lokala vårdinrättningar.

Fältsjukhus, dagens fältsjukhus i tält utvecklas mot rörliga fordons burna eller dragna enheter. En direkt utveckling efter erfarenheter från Ukraina.

Utvecklingen framåt närmast eller som pågår är en anpassning till NATO och dess standard. Vidare finns en mängd framtidsutmaningar som exempelvis "vårdresurser nät/vid fronten.

Göran Sandström.

Optimering av NATO-gemensam krigsmedicinsk utbildning. Medicinsk utbildning utställighet m m.

NATO ställer nya krav. Medlemskapet innebär ökat geografiskt operationsområde för Sverige, de nordiska länderna knyts ihop till en militärallians. Sverige blir ett viktigt område för basering och transport av allierades förband.

Erfarenheter som dragits är att Sverige måste ha medicin vård produkter för tre månader i sprid lagring och i landet pågår en diskussion om sex måneders lagerhållning. Under pandemin lärde vi oss att "Just in time" principen inte var tillräcklig.

Vad betyder kriget i Ukraina?

Skadeutfall. Kräver sortering eller prioritering av skadade. Transporter och försörjning samt ledning.

Folkrättsliga principer, alla har inte anammat detta!

Skador som var vanligt under första världskriget återkommer såsom "skyttegravs fot".

Lärdomar från kriget i UKRINA.

- Motståndskraft bottnar i den enskilde och samhället.
- Öva olika scenarier
- Hälso- och sjukvård och andra kritiska funktion måste kunna övergå

till enkla metoder och hårda prioriteringar

- Breddad användning av personal
- Allt förändras i krig
- Materiel och utrustning. Lager och säkra logistikkedjor
- Livräddande åtgärder – absolut kunskap för alla
- Tillräckligt bra imorgon är bättre än perfekt om flera år!

Göran avslutade med att redovisa några slutsatser;

- Nya ingångsvärden
- Krig i Europa och Natomedlemskap
- Nationellt åtagande som inte FM ensamt kan lösa ut
- Direkt tillgång till medicinsk personal med adekvat utbildning är nyckel
- Nuvarande struktur och utbildningsmodeller i svensk sjukvård svarar inte mot behoven

Föredraget avslutades med frågestund. En intresserad publik hade många frågor!

Ett intressant föredrag men som också visade på krigets grymhet. Samtidigt visade på vikten av utbildning, förtänksamhet och planering. Därtill att öva, öva!

LARS-ARTA ANDERSSON

Ginprovning på Älvsborgsmässen

Den 6 februari genomfördes Ginprovning på mässen Käringberget. Det var Fjäre Distillery som pratade om sin verksamhet och speciellt sitt Ginsortiment.

Vi var ca 30 deltagare som fick en lektion om Ginets historia och hur man tillverkar olika sorter. Varje deltagare fick fyra olika ginsorter att prova. Först provades ginet rent, därefter hade vi möjlighet att välja mellan olika tonicsorter.

Kvällen var mycket lyckad och ett stort tack till Nathalie Söderström som arrangerade provningen. För den som vill prova Fjäres sortiment så har de en gårdsbutik i Fjärås.

Öppen mäss våren 2026

Preliminärt program

Observera att tiderna är preliminära. Slutligt fastställt program bedöms kunna publiceras i slutet av december.

Torsdag 26 Mars

FVMA Årsmöte

Torsdag 9 April

Kamratföreningens Årsmöte

14 Maj

Program enligt ROSIG

Mässen är öppen från 16:00.

Baren öppnar 15:30.

Mässen stänger senast 22:00. Mestadels erbjuds ett föredrag i samband med Öppen mäss.

Medlemsavgift 2026 i Garnsionssällskapet

Glöm inte att betala in årsavgiften omgående om ni skall ha möjlighet att hyra stugor och vara med på vårbalen. Fortfarande har vi många medlemmar som inte betalt årsavgiften. 200 kronor sätts in på PG: 33 32 61-6

Tillträde till Öppen mäss

Alternativ 1.

Du har behörighetsbevis hemvärnspersonal kompletterat med giltig Id-kort. Förutsatt att ditt ärende är att besöka Öppen mäss så kommer du att komma in. Bil får medföras.

Alternativ 2.

Du är knuten till organisation, t.ex. förening, som har avtal

med garnisonen och har meddelat dina personuppgifter till garnisonen.

Du skriver ett mail till goteborg-besok@mil.se och uppger; personuppgifter, organisationstillhörighet och ärende. Om du skall besöka Öppen mäss kan du söka samma dag, i övrigt bör du söka en vecka i förväg.

Göteborgs Garnisons traditionsrum

Läget vad avser traditionsrummet Vi har nu haft möte med garnisonen. Möte nr 3. Inget genom-brott i förhandlingarna om nedläggning / flytt. Vi skall bort!

1 april börjar ett flyttföretag packa allt som vi inte omhändertagits eller markerat som Kamratföreningens. Tillfälligt kan vi ställa våra grejor i BY3, verkstaden och fikarummet.

Museet och Kamratföreningen erhåller ingen lokal inne på garnisonen! Var skall vi ställa fanan, medaljer, protokoll och datorer samt postlådan för inkommande brev?

Tungtransport kommer en dag och flyttar kanoner o fordon till område på Torslanda.

Specialföretag kommer och tar ned våra radarantennar och flyttar på PPI och Eldledningssystemen. Här behöver vi M-nr på systemen och dokumentationen till respektive system.

Vi erhåller inga arvoden för jobben. Kan Garnisonssällskapet medge arvode?

Garnisonen lånar ej heller ut någon container för att förvara verktyg och utrustningen i vårt fikarum. Allt som Kamratföreningen har skall vi själva sörja för i vad gäller förvaring. Platsen får vi själva stå för, eller om någon i

Radiosändare/mottagare

Kamratföreningen kan inhysa detta tillfälligt / för hur lång tid då.

Övrigt packas och kommer förvaras av garnisonen i förråd i Uddevalla.

Nästa möte 2026-03-24 kl BY1

BERTIL KÄRNFELT

Strategiska flöden i fred, kris och krig

Sjöofficerssällskapet i Göteborg och Flottans Män hade ett gemensamt möte och föredrag med vår Landshövding Sten Tolgfors ombord på S/S Marieholm.

Den nye restaurangchefen hade inte hunnit installera sig, så det blev smörgås o kaka i matsalen. Tur var väl det då närmare 100 personer var närvarande på föredraget. Den ordinarie lokalen rymmer inte så många.

Ann o jag och gästerna fick en genomgång om flöden och nuvarande flöden och hur lätt det är att bryta dessa i vår handel med övriga länder.

Vår export och import går idag mestadelen över haven och sker det låsningar/incidenter kan det med filosofin "Just in Time" köra ihop sig. Inga lager med lagerkostnader. Jättebra när alla är snälla och det inte sker olyckor. Men sedan är det tomt i våra lador, och industrierna står still.

Kolla bara vad som hände med fartyget som lade sig på tvären i Suezkanalen! Lägg på detta kommande incidenter med PUTTES ideologi.

Landshövdingen erhöll en minnestavla. SOSG erhöll en minnestavla av den nya Franska fregatten som

hade sitt första örlogsbesök i Göteborg. Undra varför? Kanske lite reklam innan vi väljer vilken typ Sverige skall köpa.

Efter föredraget fick jag möjlighet att prata med Landshövdingen och om vårt gemensamma historiska intresse. Vi har varit och sett inne i Landshövdingebostaden hur fina renoveringar som skett. Lade ett par ord för vårt numera hotade museum på Garnisonen och överlämnade mitt Visitkort.

Försvarsministern. 2 feb.

Ikväll fick Göteborgsmoderaterna besök av försvarsministern Pål Jonson.

Och vi i Göteborgsmoderaternas Lednings- kris- och försvarsgrupp fick äran att ha en sittning med försvarsministern Pål Jonson och möjlighet att lyfta vikten av Göteborgs hamn, Säve samt flera andra viktiga frågor kopplade till Göteborgs och Sveriges försvar.

Passade på att överlämna Kamratföreningen slips till Pål och hoppas att han syns med denna i media i fortsättningen.

Därefter följde en mycket inspirerande dragning och talarkväll med försvarsministern, där engagemanget var stort och många frågor lyftes och besvarades.

Helt enkelt en svårslagen start på veckan!

BERTIL KÄRNFELDT

De båda ordförandena.

Information från SMKR

Första halvåret 2026

Kamrater och veteraner i region väst av SMKR.

Jag hoppas att många vet om att våra kamrat- /veteranförening motsvarande har en ett riksförbund som paraply för sin verksamhet. Sveriges Militära Kamraters Riksförbund!

Förbundet är rikstäckande med åtta regioner och med ett centralt kansli i Stockholm. Totalt 149 medlemsföreningar och med ca 45000 medlemmar. Sedan 2025 har även Hemvärnets – Frivilliga organisationers samt Militärhistoriska intresseföreningar möjlighet av att bli medlemmar i SMKR. Här i väst har vi nu två militärhistoriska föreningar på väg... Varmt välkomna!

Här i region väst är vi 27 föreningar (inom Bohuslän, Västergötland, Göteborg och Halland) med ca 7000 medlemmar. Vi har plats för fler! Välkomna!!

Varje region har en samordningsansvarig som också är medlem av förbundets centrala styrelse. I Väst är det jag som fått förtroendet sedan två år tillbaka att företräda er på regional och central nivå. En regionsamordnare har ett fyraårigt mandat. Se mina kontaktuppgifter nedan.

Jag är tillika också regionsamordnare väst för fd Generalstabsofficerare och därtill kamratföreningsmedlem i I 22, KF I 15 och Krigsskolan Karlbergs förening.

Syftet med vårt förbund är att bl.a. stödja lokala föreningar i dess samverkan med främst Försvarsmaktens företrädare i de flesta fall ert värdförband. Därtill säkerställa att detta koordineras på regional nivå samt att också ta med medlemsföreningarnas tankar och idéer upp på central nivå. Självklart också att sprida ut i våra föreningar vad som sker och händer i vår värld, det genom information från förbundet och dess olika planeringsmöten (6-8 stycken varje år). Centralt representantskapsmöte (motsv. kongress) sker vart annat år och där alla lokala föreningar inbjudes att delta.

Styrelseval sker också vid detta möte. I år sker detta möte i april under två dagar. Inbjudan skall ha gott ut till alla medlemsföreningar inför mötet i april. Nästa sådant möte är våren 2028. Kopia på anmälan till mig.

2026 är ett intensivt år eftersom vi år har ansvaret för det Nordiska kamratföreningsmötet. Det sker på Ing 2 i

Eksjö den 9-13 juni. Det kommer ca 250 deltagare från alla våra nordiska länder. Info finns på SMKR hemsida.

Anmälan till detta event skall ske genom mig eftersom vi bara har 50 svenska platser att fördela ut.

Nästa nordiska möte sker 2028 och då i Norge. Utöver detta skall förbundet uppmärksamma och belöna därtill förtjänta kamrater och föreningar som gjort betydande insatser för kamratföreningsvärden på hela skalan från enskild individ som upp på central nivå. Rekommendationer insändes via mig!

I vår har jag förmånen att dela ut en förtjänstmedalj till vår museieförstämmande i Borås för synnerligen välförtjänt värv. De senaste tre åren har verksamheten legat lite ”lägt” främst p.g.a. en betydande påverkan av pandemin med dess begränsningar samt också en intensiv och kanske inte alltid så konstruktiv dialog med FM Centralt om vad som är Kamratföreningarnas uppgifter/skyldigheter mm i stödet till FM verksamhet lokalt som centralt.

Efter överenskommelse under 2025 med HKV är vi nu med på banan igen men med högre krav på väl genomförda planerings- /ekonomiska- /återredovisningsdialoger emellan föreningar och värdförband som också är en process som hänger ihop med Försvarsmaktens motsvarande processer på central nivå. Tiden av ”gratis” stöd/bidrag är enligt min mening slut och vi har att i sund dialog med våra värdförband och FM centralt att komma överens om vilka tjänster vi kan leverera och till vilka kostnader för FM totala verksamhet. Central arbetsgrupp är tillsatt för detta arbete.

Därtill måste vi se över våra konaktknät och hur vi kommunicerar vår verksamhet, såväl utåt som inåt, i våra olika verksamhetsspår. Utvecklingsarbetet sker inom en central arbetsgrupp (AG Kommunikation)

Vilka är vi (SMKR) ? Vad har vi gjort? Vad gör vi? HUR syns/kommunicerar vi det? detta då utifrån perspektivet ”Då-NU-Framtiden!” Ett annat syfte är att utveckla vår website till bättre och enklare tillgänglighet för er.

Notera att varje region har en egen flik. Här kan man fina andra event att besöka med också få ut inbjudningar, möten etc. på riksnivå. Sådant underlag skall gå till mig sedan sänder över till vår centrala webmaster.

Jag har förmånen av att delta i det

praktiska framtagandet i båda verksamhetsspåren mot vår framtid inom SMKR och dess regioner.

Till sist då lite om det kommande arbetet här i väst. Vi har nu lagt en verksamhetsplan

inför fortsatt 26 och 27/28 som innebär att vi kommer att ha två planeringsmöten höst och vår i vår region från 2027. Centralt beslut är att våra regioner skall prioriteras och ske över en till två dagar. Därtill har VU också fått egen budget för regional verksamhet.

Vårens möte orkar vi inte med att göra p.g.a. representantskapsmötet och det nordiska möte som belastar styrelsen tämligen hårt. Därtill är jag fortsatt konvalescent men bedöms var fullt operativ igen till representantskapsmötet i april

I slutet på september kommer jag att inbjuda till ett höstmöte (två dagar) som i första hand kommer att handla om framtida planerings/ekonomimodell för er som föreningar samt hur vi säkerställer en modern och genomslagskraftig kommunikationsmodell mot vår interna som externa omvärld. Underlaget för detta möte är det underlag som fastställdes på mötet i april.

Rekryteringsfrågan för framtiden är viktig del i detta.

Mer info om detta kommer till föreningarna efter aprilmötet.

Under säsongen 26/27 kommer jag att försöka komma ut och besöka några föreningars årsmöte eller viktiga arrangemang Hör av er med förslag. Göteborgs föreningar (FMVA) besöker jag numer varje år.

Vår 2026 kommer vi att stämma av planeringsmodell/kommunikation och förbereda oss för det årets representantskapsmöte. Efter förra veckans planeringsinternat så reviderar nu VU SMKR ett omfattande underlag som kommer till er inför mötet i april.

Synpunkter och tankar mottages med tacksamt till er Samo väst.

Lova nu ha en skön senvinter och vår. Varma hälsningar,

ULF R JOHANSSON
ULF.R.JOHANSSON54@GMAIL.COM
0730-773115

Kunglig Älvsborgs Regementes kamratförenings program 2026

Mars	19 Stort föredrag med ärtmiddag. . Mässen	September	10 Öppet hus Mässen
	29 Öppet muséum 4:e våning		24 Stort föredrag med ärtmiddag. . Mässen
April	09 Öppet hus Mässen		27 Öppet muséum 4:e våning
	18 Årets vårresa Sverige		Under september, alt oktober
	23 Stort föredrag med ärtmiddag. . Mässen		månad sker resa till Scotland.
	26 Öppet muséum 4:e våning	Oktober	03 Regementsmarschen Fristad –
Maj	07 Öppet hus Mässen		Laddatorpet
	21 Torpafton Laddatorpet		15 Öppet hus Mässen
	31 Öppet muséum 4:e våning		29 Stort föredrag med ärtmiddag. . Mässen
Juni	06 Svenska flaggans dag. Borås City		31 Öppet muséum 4:e våning
Juli	STÄNGT	November	14 Höstmiddag. Mässen
Augusti	13 Torpafton Laddatorpet		26 Öppet hus Mässen
	22-23 Flygvapnet 100 år. Resa till Malmen		29 Öppet muséum 4:e våning
	27 Stort föredrag med ärtmiddag. . Mässen	December	11 Lilla Jul Mässen
	30 Öppet muséum 4:e våning		

Detta program kan av oförutsedda händelser ändras. Var noga med att följa inbjudningarna som kommer på utskick före varje händelse.

Hjärtligt välkomna till ett spännande 2026.

LENNART OTTOSSON
VERKSAMHETSANSVARIG.

Kamratföreningens Lillajul i Borås

Årets höjdpunkt som avslutningssammankomst har återigen genomförts i glada kamraters vänskap i vår fantastiska mäss.

God mat, härlig stämning o många glada skratt gör årets slut på KF I 15 verksamhetsår till ett fint år. 2026 kommer strax med nya utmaningar för oss alla! ”

Varma hälsningar o en önskan om fina helger framöver.

ULF R JOHANSSON
MÄSSANSVARIG KF I 15

Ordföranden.

Gäster.

Caroliner och mässansvarig.

Matsalen på mässen.

Poliseskort med blåljus och siréner

Jag har varken förr eller senare haft en så udda utlandstjänst i ett krigsområde som när jag jobbade för ECMM (EU) i Bosnien under kriget där.

Jag och min bilförare åkte runt i en vit patrullbil med EU symboler på sidorna samt i helvita kläder med blå armbindel. Vi hade varken vapen, gradbeteckningar eller nationsbeteckningar. På min namnbricka stod bara Mr Linden. Det rådde stor oklarhet över både vilka vi var samt vad vi hade för uppgift. Var vi kanske bagare, målare, präster eller någon annan vitklädd yrkeskategori? Få visste att vi Monitorer egentligen var officerare och FN veteraner från de flesta EU länderna. Vi blev kallade ”Ice Cream Men”.

Jag var egentligen kommandörkapten i flottan och min tolk var fanjunkare och sambandsbefäl från den italienska armén. Vår uppgift var att åka runt och rapportera de krigshändelser som vi kunde upptäcka till vår stab i Zagreb. Våra rapporter skulle senare kunna utgöra underlag för ICTY (krigsförbrytartribunalen i Haag). För vår egen säkerhet var det nog bäst att ingen kände till detta uppdrag. Vår helvita klädsel visade sig dock vara en stor fördel för oss.

En dag blev jag tillfrågad av den brittiska stabschefen för UNPROFOR (Brigadier Sir Michael Rose) om jag kunde hämta ut receptbelagd medicin från apoteket i Tuzla som låg några mil bort.

Brigadier Rose hade varit på middag hos borgmästaren i staden vars hustru var sängliggande med svår migrän och depression. Hon hade ett gammalt recept liggande sedan ett år tillbaka men medicin gick inte att få tag på. Jag svarade stabschefen: ”Sir, why not? Let us give it a try!” Jag älskar nämligen utmaningar. Särskilt när andra säger att det är omöjligt.

Dagen efter körde min förare och jag på vinst eller förlust med vår vita EU bil mot staden Tuzla med kvinnans recept. Vi EU-monitorer hade ”Freedom of Movement” i området och kunde således köra runt utan att bli stoppade i de många vägspärrarna.

I utkanten av Tuzla insåg vi att vi aldrig skulle kunna hitta ett apotek i stadens gytter men bredvid ett café utefter vägen fick vi syn på en polisbil med två bosniska poliser. Min bilförare

föreslog att han skulle gå och fråga om vägen till apoteket. Han pratade en stund med poliserna och kom sedan springande tillbaka till bilen. -”De vill väldigt gärna visa vägen, sa han!” Där efter bar det av för fulla muggar in mot stadens centrum. Poliserna körde med både blåljus och sirener på och vi fick problem att hänga med i den höga farten. En del människor tvingades hoppa åt sidan. När vi kom fram till apoteket sprang poliserna in tillsammans med oss och föste undan andra kunder. De fick snabbt tag på apotekschefen och inom loppet av fem minuter hade vi fått vår medicin och blev sedan eskorterade tillbaka ut ur staden igen. Medicinen fick vi gratis. När vi kom tillbaka till cafét bjöd vi de hjälpsamma poliserna på fika och tog farväl.

Den oväntade framgången var lite omtumlande för mig och jag frågade min bilförare vad det egentligen var som hade hänt när han pratade med poliserna? ”Tja, det var lite språkförbistring till en början, men så frågade poliserna om vi var läkare och då såg jag min chans och svarade ”Ja, det stämmer precis!” Jag sa att du var kirurg från Stockholm och jag var barnläkare från Milano och då blev det en himla fart. En av poliserna hade nämligen en bror i Milano. ”Men varför sa du inte till dem vilka vi egentligen var, frågade jag?” - ”Det skulle vara alldeles för krångligt”, svarade tolken, och dessutom vet jag inte vad fanjunkare och kommandörkapten heter på deras språk!”

Väl tillbaka i Kiseljak fick sjuklingen snabbt sin medicin vilket väckte stor uppmärksamhet i staden och borgmästarens fru var snart på benen igen. Ett

par dagar senare blev vi bjudna på en fin middag hemma hos borgmästaren och hans stora familj. När vi satt där och blev hyllade för vår insats förstod jag att även borgmästaren och hela hans familj trodde att vi båda var läkare. Vi fann ingen anledning att ändra på detta.

Ryktet spred sig snabbt i Kiseljak och människor vinkade åt oss på gatorna när vi körde förbi. Redan två dagar efter händelsen upptäckte vi dessvärre på vårt kontor åtta nya recept från andra sjuka invånare i Kiseljak. Det bodde 10.000 invånare i Kiseljak så jag tyckte det var bäst att berätta för stabschefen, vad som egentligen hade hänt i Tuzla. Han fick sig ett gott skratt och såg därefter till att recepten till oss slutade att strömma in.

Ifall det någonsin är rättfärdigt med en vit lögn så är nog vårt svar till poliserna en sådan. Vi var ju dessutom bevisligen helt vitklädda.

Jag tror att även vår herre skrattade gott åt denna händelse i sitt eget HQ uppe i himlen.

LENNART LINDÉN
WWW.LINKEDIN.COM/IN/
LENNART-LINDEN-44322A261/

Borisprojektet; århundradets spionskandal!

Två okända aktörer

I min förra artikel om det brittiska Ultra-systemet beskrev jag vilken betydelse detta underrättelsesystem hade för utgången av andra världskriget och hur aningslöshetens mekanismer spelade en avgörande roll, för att de allierade skulle gå segrande ut ur kriget.

Den här gången skall vi fortsätta på samma tema, men förflytta oss fram till tiden för det kalla krigets dagar och där se hur aningslöshetens två ansikten skapade förutsättningar för ett legaliserat bedrägeri i industriell form. Något som senare skulle benämnas som århundradets spionskandal och få beteckningen Borisprojektet.

Att det var de två svenska uppfinnarna Arvid Damm och Boris Hagelin som genom sina innovationer gjorde detta möjligt och påverkade en hel värld politiskt, militärt och inte minst säkerhetsmässigt, låter helt osannolikt, men är faktiskt sant.

Vi skall nu se hur det hela gick till!

Tillfälligheternas spel

Boris Hagelin föds i Baku i Ryssland av svenska föräldrar där hans far är platschef på en stor oljeanläggning som bröderna Nobel driver där. Under den ryska revolutionen 1917 får han uppleva kommunismens brutalitet och samhällsstörtande mekanismer, vilket djupt kommer att präglade honom professionellt och privat.

I det lilla företaget AB Cryptograph i Stockholm tillverkas krypteringsmaskiner. Där Arvid Damm, utifrån sina världsunika patent, är företagets nyckelperson. Men då utvecklingskostnaderna är stora och inkomsterna små, behövs omedelbart finansiell stöd.

Detta infriar Emanuel Nobel omkring år 1921, men på villkor att Boris Hagelin anställs som företagets kontrollant, trots avsaknad av fackkunskap. Något som KTH-ingenjören Hagelin lär sig senare genom att plocka isär Damms maskiner och knäcka koderna för deras funktion och kryptologiska hemligheter.

När Arvid Damm flyttar till Paris och Boris Hagelin 1925 startar eget bolag, AB Cryptoteknik, går de skilda vägar och Hagelin börjar utveckla nya typer av krypteringsmaskiner.

En myntväxlare blir det snillrika genomslaget

En dag får Hagelin en förfrågan från ett transportföretag om han kan bygga en portabel myntväxlare som kan ge

Ingenjör Boris Hagelin med en sina kryptografer 1939. Bildkälla: Crypto AB.

biljettutskrift, vilket på den tiden är en komplex och svårkonstruerad produkt. När maskinen är klar har beställaren gått i konkurs.

Den hårt arbetande Hagelin drabbas av vad vi i vår tid benämner utmattningsdepression och hamnar på sjukhus. Samtidigt får hans företag en förfrågan från den franska armén om man kan konstruera en mekanisk krypteringsmaskin för fältbruk, som ger utskrift och som ryms i en uniformsficka. En tillsynes omöjlig uppgift!

Det är nu det händer! När han ligande i sin sjuksäng får den briljanta idén att bygga samman tekniken från sin myntväxlare med sin mekaniska krypteringsmaskin och krympa alla beståndsdelar till ett minimum. Något som han till slut lyckas med!

Det är denna händelse och denna unika innovation som kommer att förändra Boris Hagelins liv totalt, skapa en otrolig personlig förmögenhet, påverka andra världskriget och lämna

spår i världspolitiken under återstoden av 1900-talet, med efterdyningar in på 2010-talet.

Vilket låter häpnadsväckande och osannolikt, men det finns en förklaring! Då det kommer att krävas ytterligare en person för att göra den globala påverkan möjlig.

Den tredje mannen

William F. Friedman är vid denna tid en av världens främsta kryptologer och anställd inom den amerikanska försvarsmakten. Där är han huvudansvarig för att välja ut vilken krypteringsmaskin som den amerikanska armén och marinen skall köpa in.

Alla maskiner testas, men blir underkända och kan forceras, förutom Boris Hagelins maskin.

Ja, det vill säga under förutsättning att operatören till denna maskin inte sänder två meddelanden med samma kryptoinställning, vilket är maskinens svaghet.

Ett beteendefel som krigshistorien senare skulle bekräfta, när krigströtta och stressade signalister på stridsfältet glömmes ändra inställning inför nästa meddelande.

Likaså när den italienska marinen som köpt in Hagelins krypteringsmaskin, månad efter månad, sänder med samma kryptoinställning.

Detta får ödesdigra konsekvenser för deras sjötransporter från Italien till Rommels ökenkrig i Nordafrika, då de allierade med precision kan välja ut vilka fartyg som skall bombas och torpederas. Något som italienarna tror beror på spioner i deras hamnar.

Oavsett, så beställer det amerikanska förvaret Hagelins krypteringsmaskin med modellnumret M-209 för tillverkning i USA, och man bedömer att ca 72 000 krypteringsmaskiner blir levererade fram till 1945.

Några år tidigare uppvaktade Hagelin den tyska krigsmakten för inköp av samma typ av krypteringsmaskin, men de väljer den tyska Enigma-maskinen i stället.

Moraliska dilemman och lojalitetskonflikter

Detta belyser de moraliska dilemman som säljare av krypteringsmaskiner och annan typ av krigsutrustning genomgår, avseende till vem, eller vilka man skall sälja och beroende på kända eller okända faktorer, lätt kan utmynna i förödande dubbelspel.

Vilket hände under landstigningen av Sicilien 1943, då de italienska och amerikanska förbanden hade samma leverantör av krypteringsmaskin.

Kylan av det kalla kriget breder ut sig

Efter andra världskrigets slut kommer Ryssland, som tidigare var en allierad, att lägga en järnridå över Europa och därigenom bli västvärldens huvudmotståndare. Rädslan, hoten och osäkerheten breder ut sig och det kalla kriget är ett faktum. Med ett ökat behov av underrättelse- och säkerhetstjänst, särskilt när även Ryssland har skaffat sig kärnvapen.

Nya behov och nya säkerhetsdoktriner

Efter att atlantpakten Nato bildades 1949, ser USA behovet av att alla medlemsländer får samma standard och kvalitet på sin krypteringsutrustning, för att undvika läckor orsakade av bristfällig utrustning och handhavandefel.

Ja, det var i alla fall den officiella förklaringen och kanske var det så det var tänkt från början, men som senare skulle visa sig vara ett globalt bedrägeri med irreparabla konsekvenser.

1952 grundas National Security

Nedslagsplatsen för Hammarskjölds flygplan i Ndola 1961. Bildkälla: Namuwiki CC.

Agency (NSA) och blir USA:s högberg för global underrättelse- och säkerhetstjänst. Här finns William Friedman i den högsta ledningen.

Samtidigt bygger den brittiska underrättelsetjänsten Government Communications Headquarters (GCHQ) och NSA gemensamma avlyssningsanläggningar runt om i världen.

Här kommer Cypern att vara av särskild betydelse, med sin stora täckningsradie mot Nordafrika, Mellersta Östern, Balkan och södra Europa.

William F. Friedman i repris

Ännu en gång kommer Friedman att spela en helt avgörande roll för Hagelins företag, då världen återigen behöver nya tekniska lösningar för kommunikation och kryptering. Denna gång inte för fältbruk, utan för användning via teleprinter och telex.

Efter flera års utmanande processer och tester av utrustning skrivs ett avtal 1955 mellan NSA och Hagelins företag, som nu har bytt namn till Crypto AG och flyttat till Schweiz, men som har kvar sin produktion i Sverige.

Avtalet innebär i korthet att Crypto AG ansvarar för tillverkning och försäljning av krypteringsmaskin CX-52 med sin tillförda relästation för telexöverföring. De skall även rapportera till NSA vilket land som köpt deras utrustning, vilka modeller de valt och hur många. Vilket även inbegriper länder utanför Nato.

NSA å andra sidan skall ensamma och utan insyn av Crypto AB, svara för produktion och distribution av instruktionsböckerna till Hagelins maskiner och de helt avgörande kodtabellerna för kryptering/dekryptering.

Här borde vän av ordning räcka upp handen, men tydligen något som Boris

Hagelin väljer att acceptera, för att få möjlighet till ett globalt försäljningsmonopol av sina kryptomaskiner.

Att NSA dessutom erbjuder lån för inköp till de länder som har behov av detta, gör saken inte sämre för vår svenske ingenjör.

Men det skulle bli ännu märkligare, då Hagelins högkvalitativa krypteringsmaskiner är försedda med en hemlig baklucka, som ingen köpare känner till, förutom NSA.

Hur Hagelin motiverar denna manipulerade och förtäckta hemlighet gentemot sina kunder är höljt i dunkel, men tangerar den medvetna aningslöshetens jaktmarker!

Så låt oss se vad som händer!

Bakluckan den dolda hemligheten

När avsändaren av den inköpta maskinen sänder ett krypterat meddelande till sin mottagare, sänds samtidigt och ovetande för dem båda, en krypterad kopia direkt till NSA. Med hjälp av maskinens kodtabeller och insikten om vilken maskin som sändaren har köpt, kan NSA snabbt avkoda meddelandet.

På så sätt har NSA, GCHQ, CIA och andra involverade underrättelsetjänster, avlyssnat fientligt sinnade aktörers hemliga korrespondens. Men också de intet ont anande kollegorna inom Nato, Vita huset, FN-högkvarteret, Vatikanstaten. Ja, kort sagt alla organisationer och länder som köpt Hagelins produkt för kodad verksamhet.

Gentemot Hagelins kunder ett förödande bedrägeri, men å andra sidan som möjliggjorde uppbyggandet av en global spionorganisation för inhämtning av kvalificerad och känslig information. Ett exempel på en gigantisk lojalitetskonflikt!

fortsättning nästa sida

Hot och konsekvenser

Många farliga och hotande situationer har på så sätt upptäckts och kunnat undanröjas i tid, tack vare bakluckan i Hagelins krypteringsutrustning.

Men har lika ofta skapat farliga världspolitiska situationer, när enskilda länders maktanspråk och sårbarheten stått på spel och banat väg för politisk påverkan, militära framgångar, övergrepp och kriminella handlingar. Ja, listan kan göras lång.

Detta skulle fortsätta fram till år 2003 och förmodligen ännu längre fram i tiden, drygt 20 år efter Boris Hagelins död. Där den icke ont anande Arvid Damm genom sina unika världspatent banat vägen.

Svenskarna; kalla krigets första offer

Vi skall nu se vilket pris Sverige har fått betala, för att under kalla krigets dagar ha levererat underrättelser direkt till NSA och GCHQ, vilket är ett känt faktum. Och indirekt via den svenske ingenjören Boris Hagelins innovationer till övriga världen.

1952, det vill säga samma år som NSA grundas, besöker Tage Elander USA. Officiellt för att besöka släktingar, men med mål att säkerställa försatta inköp av amerikansk signalspaningsutrustning till vår egen militära underrättelsetjänst.

Några månader senare skjuts det svenska signalspaningsplanet Hugin (DC-3) ner av ryskt stridsflyg över internationellt vatten öster om Gotland, som en varning från östblocket och hela flygplansbesättningen på 8 personer omkommer. Tre dagar senare skjuts nästa svenska flygplan ner av ryskt stridsflyg, under spaning efter den försvunna DC-3:an, men de nödlandar på vattnet och räddas av ett passerande fartyg.

Kalla krigets första offer är ett faktum och det skulle följas av fler nedskjutna svenskar som får sätta livet till!

Kongokrigen

När FN:s Generalsekreterare Dag Hammarskjöld lämnar FN-skrapan i New York och beger sig till Kongo för att medla fred i inbördeskriget där, har han på kort tid skaffat sig många mäktiga fiender inom FN:s medlemsländer, då hans starka och frimodiga ledarskap utmanar deras maktpolitiska inflytande och koloniala särintressen.

Hans uppdrag och resplan är av den orsaken försedd med högsta säkerhetsklass och all kommunikation till och från honom sker med hjälp av det mycket säkra krypteringsprogrammet i hans CX-52 maskin levererad av Crypto AG.

Vad han inte vet är att hans krypte-

rade signaltrafik är avkodad och avlyssnad av ett antal länders säkerhetsorganisationer och därför befinner han sig i en mycket utsatt situation.

När det svenska flygplanet med 16 personer ombord skall lyfta från Leopoldville till Ndolo den 17 september 1961, blir Hammarskjöld plötsligt medveten om att hans närmaste man Sture Linnér och han själv befinner sig på samma flygplan, varpå Linnér får lämna planet!

Starttillståndet dröjer och det börjar mörkna, men till slut lyfter planet. Morgonen därpå får Linnér veta att planet har störtat och alla ombord omkommit, förutom Hammarskjölds egen amerikanska livvakt Harold Julien.

Julien är svårt bränd men talbar och berättar att han såg ett starkt ljussken innan planet störtade, men han avlider sex dagar senare av njursvikt på ett sjukhus med knappa vårdresurser i Ndolo, då han inte fick ambulansflyg till ett bättre sjukhus.

Från FN-högkvarteret får Linnér order om att omedelbart ta sig till olycksplatsen och ta hand om Hammarskjölds krypteringsmaskin CX-52 med sin viktiga sändarmodul.

Ett uppdrag som han förmedlar vidare till norrmannen överste Björn Egge, som har kortare resväg dit. Efter 14 timmar hittar han nedslagsplatsen, men ingen krypteringsmaskin.

Flygplansvraket är illa skadat av eld och tömd på all utrustning. Egge får möjlighet att se Hammarskjölds sargade kropp och konstaterar att han har ett hål i pannan. På fotografier har hålet senare retuscherats bort och hans obduktionsprotokoll spårlöst försvunnit.

Nicosia Cypern

I ett nedsläckt rum i en stor avlyssningsanläggning i Nicosia på Cypern, sitter NSA-officern Charles Southall tillsammans med en grupp underrättelseofficerare och lyssnar på en bandinspelning, knappt sju minuter efter kraschen i Kongo.

De hör ljud från en flygplansmotor och piloten kommenterar:

– Jag ser planet komma in på låg höjd. Alla lampor är tända. Jag går ner för att kolla det. Ja, det är Transair DC-6. Det är planet!

Därefter hör de eldgivning från ett tungt vapen och piloten ropar:

– Jag har träffat det. Det brinner! Det går ner. Det kraschar!

Charles Southall kommer flera år senare ihåg att en av de församlade vid mötet utbrister:

– Det är piloten Lone Ranger! Vi känner honom väl och han måste ha väntat på Hammarskjöld plan!

Den brittiska underrättelsetjänsten GCHQ och NSA har konsekvent vägrat

DC-3 Hugin efter bärgning 2004. Bildkälla: Foto Peter Liander.

att lämna ut den aktuella bandinspelningen. Senare har en belgisk flygare och legosoldat vid namn Jan Van Risseeghen utpekats som Lone Ranger. Han var tidigare chef över flygvapnet i Katanga.

Borisprojektet

Det är uppenbart att Dag Hammarskjöld blev avlyssnad och mördad tillsammans med den svenska besättningen för DC-6:an och hans FN-stab. Därigenom det andra exemplet på när svenskar blir kalla krigets offer. Något som den tidigare generalsekreteraren Ban Ki-moon har försökt att utreda med hjälp av expertgrupper, men där USA och Storbritannien vägrar att delta.

Att detta politiska mord i kalla krigets skugga möjliggjordes med hjälp av Borisprojektet och den dolda bakluckan i Hagelins CX-52 maskin, råder inte heller någon tvekan om.

På den tiden ett legaliserat tekniskt bedrägeri i kalla krigets tjänst, vilket man kan ha olika uppfattningar om. Och kanske något som möjligtvis kan legitimeras av avsiktsetikens grundprincip ”ändamålet helgar medlen”, men som ofta riskerar att bli kontra-produktivt.

Ett historiskt bedrägeri, ja visst, men som i vår egen tid tillhör normalbilderna! När aktörer med digital teknik, gigantiska datorer, AI och på alla tänkbara sätt, samlar in otillbörlig information för användning i kommersiella, säkerhetspolitiska och militära sammanhang.

Och med den gemensamma nämnaren att vi lever livet framlänges, men förstår det baklänges och där historien skriver facit.

Bra att ha det perspektivet när man granskar beslutsfattare, vetenskapsmän och innovatörer från en helt annan tid, med helt andra hot och möjligheter och därför valde att göra det som verkade mest rätt för dem, utifrån kända och okända konsekvenser som följde.

**STEN-ÅKE HANSSON
TIDIGARE OFFICER VID
ÄLVSBORGS REGEMENTE**

Demokrati och medbestämmande på I 15

Som dagofficer på regementet hade jag förmånen att, tillsammans med någon av vaktcheferna, äta lunch i regementets matsal för värnpliktiga.

Då fick vi sitta på ett upphöjt podium i den stora matsalens södra del där man hade överblick över de hundratals matgästerna.

Det verkade definitivt lugnande för de hungriga soldaterna som kände ett delvis på allvar, hur det kommer sig att vi får sitta på en upphöjd plattform och äta medan alla andra får sitta vid sina bord nere på matsalgolvet.

En dag när rustmästare Sigfridsson och jag sitter, ”i all vår upphöjdhed”, och äter vår lunch kommer en värnpliktig fram och frågar, delvis på skämt och delvis på allvar, hur det kommer sig att vi får sitta på en upphöjd plattform och äta medan alla andra får sitta vid sina bord nere på matsalgolvet.

Många soldater runt omkring oss lyssnade förväntansfullt på hur vi båda skulle reagera.

Personligen blev jag helt ställd av denna småfräcka fråga och fann inte något bra svar men Sigfridsson som ”hade varit med förr” sa på sin breda skånska. -”När du har varit här på regementet i tjugo år precis som jag, då kan du återkomma så skall jag personligen ställa fram en stol åt dig och servera din lunch här uppe på podiet!” Övriga soldater skrattade gott åt det överraskande svaret. Soldaten kom helt av sig, såg lite snopen ut och lommar tillbaka till sitt bord.

Medbestämmande när den är som bäst

Varje kompani vid regementet fick utse en förtroendemans och dessa fick i sin tur utse en värnpliktig ledamot till regementsnämnden.

Bland ledamöterna i regementsnämnden fanns i övrigt en person från varje personalkategori på regementet. Under mötena lyftes alldagliga frågor upp som handlade om vad som fungerade och inte fungerade vid regementet, en del rena trivselfrågor samt ett och annat klagomål.

Regementsnämnden fungerade dels i sann demokratisk anda men även som en ”säkerhetsventil”. Att lyssna på ryk-

ten och sinnesstämningar är aldrig fel.

Mötesandan var relativt god även om en och annan struntsak lyftes fram och ältades. Det fanns ju trots allt ett och annat som handlade om säkerhet eller saker som inte gick att påverka.

Under min tid som ordförande i regementsnämnden tog den värnpliktige representanten upp ett missnöje med de tre olikfärgade lamporna på tornet ovanpå regementets gamla matsal. Dessa lampor reglerade i vilken turordning kompanierna skulle bege sig till matsalen i syfte att slippa köer och trängsel. Soldaterna tyckte att lunchen var deras fritid och att de själva var vuxna nog att komma och gå till matsalen lite som de själva önskade.

I stället för att lägga tid på att förklara och argumentera emot soldaterna i detta ärende så bestämde nämnden på stående fot att lamporna inte längre skulle användas vilket upplevdes av de värnpliktiga som en stor seger för medbestämmanderätten.

När höst och vinter kom kunde vi sedan se hur långa köer bildades i kyla, regn och snö ute på kaserngården samt att köerna inne framför diskarna blev enorma.

Det var dock inga värnpliktiga som klagade under detta utbildningsår eftersom de själva hade kommit med förslaget att de själva skulle få bestämma hur de ville ha det.

Året efteråt var således lamporna släckta när åldersklassen ryckte in men under ett av de första mötena i det nya regementsnämnden tog den nya förtroendemannen upp problemet med köerna i värnpliktsmatsalen. Han tyckte att det borde ske någon form av reglering av mattiderna för kompanierna så de värnpliktiga bättre kunde disponera sin lunchtid samt slippa stå och frysa ute på kaserngården.

Rådet föreslog då att med hjälp av de tre olikfärgade lamporna på matsalens tak reglera mattiderna. Förtroendemannen tyckte att det var ett mycket bra förslag. De gamla lamporna började åter användas redan dagen efter beslutet och alla värnpliktiga var nöjda med att få vara delaktiga och påverka sin vardag.

Året efter detta hade regementsnämnden först ett litet ”förmöte” innan åldersklassen hade ryckt in. Där bestämde vi att vi skulle inleda varje utbildningsår med släckta lampor på matsalens tak och låta de värnpliktiga

Regementets matsalen för värnpliktiga..

förhandla sig till en reglering av mattiderna.

Detta funkade precis som vi hade hoppats. Vi fick således varje utbildningsår dels ordning och reda utanför och inuti matsalen vid luncherna och dels skapades en uppskattad känsla av delaktighet hos de värnpliktiga.

LENNART LINDEN

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål "att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige".

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar. Som medlem får man den fristående försvarstidningen "Vårt Försvar".

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

Tidningen utkommer fyra gånger per år och innehåller många artiklar av stort värde för den som vill följa med i försvarsdebatten.

Återanvänd gärna tidningen genom att låta den hitta nya läsare.
Arbetsplatsens fikarum, släkting, pizzabutiken, frisören, idrottsklubben osv.